

Primer: Naj bo $p = 467$, $\alpha = 2$ in $a = 127$. Potem je $\beta \equiv \alpha^a \pmod{p} = 132$. Recimo, da želimo podpisati $x = 100$, izbrali pa smo si tudi $k = 213$. Podpis je enak (γ, δ) , kjer je

$$\gamma \equiv 2^{213} \pmod{467} = 29$$

in

$$\delta \equiv (100 - 127 \cdot 29) \pmod{466} = 51.$$

Pri preverjanju izračunamo

$$132^{29} \cdot 29^{51} \equiv 189 \pmod{467} \quad \text{in} \\ 2^{100} \equiv 189 \pmod{467}.$$

Zadnji vrednosti se ujemata, zato je podpis pravi.

Nevarnosti pri napačni uporabi ElGamalovega sistema

- Če naključno število k ne ostane skrito, lahko izračunamo
- $$a = (x - k\delta)\gamma^{-1} \pmod{p-1}.$$
- Število k lahko uporabimo le enkrat, sicer ga je mogoče zlahka izračunati.

Varnost ElGamalovega sistema za podpisovanje

Kako bi lahko ponaredili podpis, ne da bi vedeli za vrednost skritega števila a ?

- Za dano sporočilo x je potrebno najti tak par (γ, δ) , da bo veljalo $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$, torej
  - če izberemo γ : rabimo $\delta = \log_\gamma \alpha^x \beta^{-\gamma} \pmod{p}$,
  - če izberemo δ : glede na γ je potrebno rešiti enačbo $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$,
  - hkrati računamo γ in δ (zaenkrat ni še nihče odkril hitrega postopka za reševanje zgornje enačbe).

- Za podpis (γ, δ) je potrebno najti ustrezeno sporočilo x :

$$x = \log_\alpha \beta^\gamma \gamma^\delta \pmod{p}.$$

- Hkratno računanje x, γ in δ : naj bosta i in j takšni števili, da velja $0 \leq i, j \leq p-2$ in $D(j, p-1) = 1$. Potem števila

$$\begin{aligned} \gamma &\equiv \alpha^i \beta^j \pmod{p}, \\ \delta &\equiv -\gamma j^{-1} \pmod{p-1}, \\ x &\equiv -\gamma i j^{-1} \pmod{p-1} \end{aligned}$$

zadoščajo enačbi $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$.

- Primer:** Če je $p = 467$, $\alpha = 2$ in $\beta = 132$, z izbiro $i = 99$ in $j = 179$, dobimo veljavne $(117, 41)$ za sporočilo 331.

- Ali lahko pri veljavnem podpisu (γ, δ) za x še kakšen podpis za neko drugo sporočilo x' ? Odgovor je "DA".

Naj bodo h, i in j takšna števila, da za

$$0 \leq h, i, j \leq p-2 \text{ in } D(h\gamma - j\delta, p-1) = 1.$$
Potem je par (λ, μ) veljaven podpis za x' :

$$\lambda = \gamma^h \alpha^i \beta^j \pmod{p},$$

$$\mu = \delta \lambda (h\gamma - j\delta)^{-1} \pmod{p-1},$$

$$x' = \lambda (hx + i\delta)(h\gamma - j\delta)^{-1} \pmod{p-1}.$$

Digital Signature Standard

DSS je modifikacija ElGamalovega sistema za podpisovanje. Kot ameriški standard je bil predlagan leta 1991, sprejet pa leta 1994.

Algoritem: Naj bo p praštevilo velikosti L bitov, kjer je $512 \leq L \leq 1024$ in $64 \mid L$, q 160–bitno praštevilo, da $q \mid p-1$, ter $\alpha \in \mathbb{Z}_p^*$ q -ti koren enote po modulu p . Definirajmo $\mathcal{P} = \mathbb{Z}_p^*, \mathcal{A} = \mathbb{Z}_q \times \mathbb{Z}_q$ in

$$\mathcal{K} = \{(p, q, \alpha, a, \beta) : \beta \equiv \alpha^a \pmod{p}\}.$$

Vrednosti p, q, α in β so javne, število a pa skrito.

Podpisovanje: podpisnik izbere naključno skrito število k , $1 \leq k \leq q-1$ in določi

$$\text{sig}_K(x, k) = (\gamma, \delta),$$

kjer je

$$\gamma \equiv (\alpha^k \pmod{p}) \pmod{q}$$

in

$$\delta \equiv (x + a\gamma) k^{-1} \pmod{q}.$$

Za število δ mora veljati $\delta \not\equiv 0 \pmod{q}$.

Preverjanje podpisa: najprej izračunamo

$$e_1 \equiv x\delta^{-1} \quad \text{in} \quad e_2 \equiv \gamma\delta^{-1}.$$

Potem je

$$\text{ver}_K(x, \gamma, \delta) = \text{true}$$

↑↑

$$(\alpha^{e_1} \beta^{e_2} \pmod{p}) \pmod{q} = \gamma.$$

Podobno kot pri ElGamalovi shemi je podpis hitrejše od preverjanja (za razliko od RSA).

Prikrit kanal v algoritmu DSA

- V algoritmu DSA obstaja prikrit kanal, ki omogoča:
- vključitev šifriranega sporočila v podpis, ki ga lahko prebere le tisti, ki pozná dodaten ključ;
  - razkritje skritega ključa, brez vednosti njegovega lastnika.

Eno možnost za (a) si oglejmo na naslednji foliji, točko (b) pa prihranimo za domačo nalogo.

Primer: Izberimo n tajnih praštevil $p_1, \dots, p_n$ in poskusimo v podpis skriti binarno zaporedje $b_1, \dots, b_n$. Naključno število k izbiramo toliko časa, da za vsak $1 \leq i \leq n$ velja

$$\begin{aligned} b_i = 1 &\implies \gamma \text{ je kvadratni ostanek po modulu } p_i, \\ b_i = 0 &\implies \gamma \text{ ni kvadratni ostanek po modulu } p_i, \end{aligned}$$

kjer je $\text{sig}_K(x, k) = (\gamma, \delta)$.

Napadi

Uganjevanje fraz, ki jih uporabljamo za gesla

primer	število znakov	zahtevnost	dolžina gesla	čas za razbijanje
mucka	5	25 (majhne črke)	12 bitov	40 minut
brla9Az	7	62 (črke in številke)	24 bitov	22 let
TH,XIIlb<V+	10	95 (znaki na tipkov.)	40 bitov	nedosegljivo

Če uporabimo angleško ali slovensko besedo, dobimo zaporedje s približno 1.3 biti entropije na en znak (t.j. prostor za besedo proti popolnoma naključnim znakom).

Napadi z grobo silo

dolžina ključa (v bitih)	posamični napadalec	majhne skupine omrežja	raziskovalna valna podjetja	velika obveščevalne službe
40	tedni dnevi ure milisekunde			mikrosekunde
56	stolečja desetletja leta ure			sekunde
64	tisočletja stoletja desetletja	dnevi		minute
80	∞	∞	stoletja	stoletja
128	∞	∞	∞	tisočletja

Povprečen čas za napad z grobo silo

dolžina ključev (v bitih)	stevilo možnih ključev	potreben čas za eno šifriranje/sekc.	potreben čas za 10^6 šifriranj/sekc.
32	$2^{32} = 4.3 \times 10^9$	$2^{31} \mu\text{sec} \approx 36 \text{ min}$	$\approx 2 \text{ milisek.}$
56	$2^{56} = 7.2 \times 10^{16}$	$2^{55} \mu\text{sec} \approx 1142 \text{ let}$	$\approx 10 \text{ ur}$
128	$2^{128} = 3.4 \times 10^{38}$	$2^{127} \mu\text{sec} \approx 5 \times 10^{24}$	$\approx 5 \times 10^{18} \text{ let}$

Napadi z grobo silo

(angl. Brute Force Attack) posameznik ima 1 PC in programsko opremo

$(2^{17} - 2^{24}) \text{ klj}$

majhna skupina, 16 PC $(2^{21} - 2^{28}) \text{ klj}$

akademski omrežja, 256 PC $(2^{25} - 2^{32}) \text{ klj}$

veliko podjetje z \$1.000.000 za strojno opremo $(2^{43}) \text{ klj}$

vojaška obveščevalna organizacija z \$1.000 za strojno opremo in napredno tehnologijo

$(2^{55}) \text{ klj}$

Programski napadi

MIPS računalnik lahko opravi 4×10^4 seštevanj na eliptični krivulji na sekundo.

(Ta ocena je precej konzervativna. Posebaj pa integrirano vezje s frekvenco ure 40 MHz, ki operacije na eliptični krivulji nad obsegom G in lahko izvede 40.000 seštevanj na sekundo.)

Na osnovi tega zaključimo, da je število seštevanj na eliptični krivulji na $GF(2^{155})$ izvedeno na računalniku v času enega leta naslednje

$$(4 \times 10^4) \cdot (60 \times 60 \times 24 \times 365) \approx 2^{40}$$

Napadi na PKS

Napadi na DSA

- Metoda Index Calculus ($p \approx 2^{1024}$)

- Pollardova ρ -metoda ($\sqrt{\pi q/2}, q \approx 2^{160}$)

Napadi na ECDSA

- Pollardova ρ -metoda ($\sqrt{\pi n/2}, n \approx 2^{160}$)

Napadi na DSA

- Metoda Index Calculus ($p \approx 2^{1024}$)

- Pollardova ρ -metoda ($\sqrt{\pi q/2}, q \approx 2^{160}$)

Napadi na ECDSA

- Pollardova ρ -metoda ($\sqrt{\pi n/2}, n \approx 2^{160}$)

Spodnja tabela nam kaže kolikšno računsko moč potrebujemo za računanje problema diskretnega logaritma z uporabo Pollard ρ -methoda za različne vrednosti števila n . MIPS let je ekvivalentno računski moči 1 MIPS računalnika, ki je na voljo eno leto.

velikost obsega (v bitih)	velikost števila n	$\sqrt{\pi n/2}$	MIPS let
155	150	2^{75}	3.8×10^{10}
210	205	2^{103}	7.1×10^{18}
239	234	2^{117}	1.6×10^{23}

Npr. če imamo na voljo 10.000 računalnikov z močjo 1.000 MIPS in je $n \approx 2^{150}$, potem je lahko problem diskretnega logaritma na eliptični krivulji rešen v 3.800 letih.

Dolžina ključev

simetrične šifre (AES)	asimetrične (RSA, DSA, DH)	eliptične krivulje
40 bitov	274 bitov	80 bitov
56 bitov	384 bitov	106 bitov
64 bitov	512 bitov	132 bitov
80 bitov	1024 bitov	160 bitov
96 bitov	1536 bitov	185 bitov
112 bitov	2048 bitov	237 bitov
120 bitov	2560 bitov	256 bitov
128 bitov	3072 bitov	270 bitov

Digitalni podpisi v $\mathbb{Z}_p$ in na EC

grupa	$\mathbb{Z}_p^*$	$E(\mathbb{Z}_p)$
elementi	množica celih števil $\{1, 2, \dots, p-1\}$	tocke (x, y) , ki zadajočajo enačbi eliptične krivulje E in še točka v neskončnosti
operacija	množenje po modulu p	seštevanje točk na eliptični krivulji
oznake	elementi: g, h množenje: $g \times h$ multiplikativni inverz: h^{-1} deljenje: g/h potenciranje: g^a	elementi: P, Q seštevanje: $P + Q$ nasprotna točka: $-Q$ odštevanje: $P - Q$ skalarno množenje točke: aP
problem	Za dana $g, h \in \mathbb{Z}_p^*$ diskretnega logaritma poisci tako celo število a da je $h = g^a \text{ mod } p$.	Za dani točki $P, Q \in E(\mathbb{Z}_p)$ poisci tako celo število a da je $Q = aP$.

Hardwarski napadi

Za bolj perspektiven napad (s strani dobro financiranega napadalca) na ECC, bi bilo potrebno narediti specializirano programsko opremo za paralelno iskanje na osnovi Pollard ρ -metode.

Van Oorschot and Wiener ocenjujeta: za $n \approx 10^{36} \approx 2^{120}$ bi računalnik z $m = 325.000$ procesorji (cena okoli 10 milijonov USD) lahko izračunal diskretni logaritem v približno 35 dneh.

Poudariti moramo, da računanje diskretnega logaritma na $E(\mathbb{Z}_p)$ v zgoraj omenjenih napadih odkrije **en sam** privatni ključ.

M. Blaze, W. Diffie, R. Rivest, B. Schneier, T. Shimomura, E. Thompson, and M. Wiener, 1996, (<http://theory.lcs.mit.edu/~rivest/publications.html>) govorijo o minimalnih dolžinah ključev potrebnih simetrični sistem (npr. DES ali IDEA):

Da bi zagotovili ustrezeno zaščito proti napadom, ki so rezni grožnjami (npr. velike komercijske ustanove in vladne agencije) mora ključ biti dolg vsaj 75 bitov. Za zaščito za naslednje let morajo ključi biti dolgi vsaj 90 bitov (pri tem upoštevamo pričakovano rast računske moči).

Če posplošimo te zaključke na eliptične kriptosisteme mora biti pravstivo n , ki zagotovlja kratevnost, dolgo vsaj 150 bitov, za srednjeročno pa vsaj 180 bitov.

Grupe

Digital Signature Algorithm (DSA) eliptični analog ECDSA

DSA	ECDSA
1. Izberi pravstivo p in q velikosti $2^{1023} < p < 2^{1024}$, $2^{159} < q < 2^{160}$, tako da $q p-1$.	1. Izberi tako eliptično krivuljo $E: y^2 = x^3 + ax + b$ nad $\mathbb{Z}_q$, da je število $ E(\mathbb{Z}_p) $ deljivo s pravstivom $n \approx 160$ -bitov.
2. $t \in \mathbb{Z}_p^*$, izračunaj $g = t^{(p-1)/q} \text{ mod } p$, potem je $g \neq 1$ in ima red q v $\mathbb{Z}_p^*$, katere red je pravstivo n .	2. Izberi točko P na $E(\mathbb{Z}_q)$
3. Uporabi multiplikativno skupino $\{g^0, g^1, \dots, g^{q-1}\}$	3. Uporabi aditivno skupino $\{O, P, 2P, \dots, (n-1)P\}$

Generiranje ključa pri DSA in ECDSA

DSA	ECDSA
1. Izberi naključno celo število $x \in [2, q-2]$, tj. zasebni ključ	1. Izberi naključno celo število $d \in [2, n-2]$, tj. zasebni ključ
2. Izračunaj $y = g^x \text{ mod } p$, javni ključ je (p, q, g, y) .	2. Izračunaj $Q = dP$, javni ključ je (E, n, Q) .

DSA	ECDSA
q	n
g	P
x	d
y	Q

Podpisovanje sporočila m

DSA	ECDSA
1. Izberi naključno celo število $k \in [2, q - 2]$.	1. Izberi naključno celo število $k \in [2, n - 2]$.
2. Izračunaj $r = (g^k \bmod p) \bmod q$, $0 \neq s = k^{-1}(h(m) + xr) \bmod q$.	2. Izračunaj $kP = (x_1, y_1)$, $r = x_1 \bmod n$, $0 \neq s = k^{-1}(h(m) + dr) \bmod n$.
Podpis je par (r, s) .	

Aleksandar Jurisić

428

Eliptični kripto-sistemi nudijo največjo moč glede na število bitov ključa med današnjimi javnimi kripto-sistemi.

Manjši ključi omogočajo

- manjše sistemskie parametre,
- manjša potrdila z javnimi ključi,
- hitrejšo implementacijo,
- manjše zahteve po energiji,
- manjše procesorje,
- itd.

Aleksandar Jurisić

432

Preverjanje podpisa (r, s) sporočila m osebe A

DSA	ECDSA
1. Preskrbi si avtentično kopijo javnega ključa osebe A: (p, q, g, y)	1. Izračunaj $s^{-1} \bmod p$ in $h(m)$, $u_1 = h(m)s^{-1} \bmod q$, $u_2 = rs^{-1} \bmod q$, $v = (g^{u_1}y^{u_2} \bmod p) \bmod q$.
2. Izračunaj $kP = (x_1, y_1)$,	2. Izračunaj $s^{-1} \bmod n$ in $h(m)$, $u_1 = h(m)s^{-1} \bmod n$, $u_2 = rs^{-1} \bmod n$, $u_1P + u_2Q = (x_0, y_0)$ in $v = x_0 \bmod n$.

Sprejmi podpis samo in samo če je $v = r$.

Aleksandar Jurisić

429

Enkratni podpis

Z istim ključem lahko podpišemo le en dokument. Ponavadi algoritem temelji na enosmernih funkcijah.

Lamportova shema: $\mathcal{P} = \{0, 1\}^{k \in \mathbb{N}}, |Y| < \infty$, enosmerna funkcija $f : Y \rightarrow Z$.

Naključno izberemo matriko $(y_{ij}) \in Y^{k \times 2}$ in določimo matriko enake velikosti z elementi $z_{ij} = f(y_{ij})$.

Ključ K sestavlja obe matriki, prva je skrita, druga pa javna.

Aleksandar Jurisić

433

SigGen z EC

Razvita je bila v **Certicom Corp., Kanada**, v sodelovanju s Schlumberger Smart Cards and Systems.

Uporablja Motorolin čip 68SC28:

- ROM 12.790 zlogov,
- EEPROM 8.112 zlogov,
- RAM 240 zlogov.

Vsebuje tehnologijo MULTIFLEX^{TM} ter tehnologijo eliptičnih krivulj $(CE)^2$, ki jo razvija podjetje Certicom Corp.

Aleksandar Jurisić

430

SigGen kartica je zelo prikladna za končnega uporabnika ter za proces prepoznavanja:

- je poceni,
- podpis je opravljen v pol sekunde,
- rabi samo 90 zlogov RAM-a,
- program ne zasede niti 4 KB.

Je edina pametna kartica, ki opravi digitalni kar z obstoječim procesorjem.

Podpisovanje:

$$\text{sig}_K(x_1, \dots, x_k) = (y_{1,x_1}, \dots, y_{k,x_k}).$$

Preverjanje podpisa:

$$\begin{aligned} \text{ver}_K(x_1, \dots, x_k, a_1, \dots, a_k) &= \text{true} \\ \Updownarrow \\ f(a_i) &= z_{i,x_i}, \quad 1 \leq i \leq k. \end{aligned}$$

Napadalec ne more ponarediti podpisa, saj ne more obrniti enosmerne funkcije f , da bi izračunal y -e.

Če pa bi podpisali dve različni sporočili z isto shemo, potem bi napadalec lahko poneveril podpis novih sporočil.

Primer: Naj bo $f(x) = 3^x \pmod{7879}$, ki je sestavljen iz matrik

$$\begin{pmatrix} 5831 & 735 \\ 803 & 2467 \end{pmatrix} \text{ in } \begin{pmatrix} 2009 & 3810 \\ 4672 & 4721 \\ 4285 & 6449 \end{pmatrix}.$$

Potem je podpis za $x = (1, 1, 0)$ enak $(y_{1,1}, y_{2,1}, y_{3,0}) = (735, 2467, 4285)$.

Pomanjkljivost te sheme je velikost podpisa (za vsak bit čistopisa število med 1 in Y).

Spenerjeva lema

Naj bo $\mathcal{F}$ taka družina podmnožic n -elementne množice, da noben njen element ni vsebovan v kakem drugem elementu iz $\mathcal{F}$. Potem ima družina $\mathcal{F}$ največ

$$\binom{n}{\lfloor n/2 \rfloor} \text{ elementov.}$$